

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
 Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
 Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
 Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
 Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
 Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
 Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 4/2. szám.

Kulturánk bajai.

Ha áll az a tétel, (pedig áll), hogy minden állam olyan, amilyen a kultúra ápolása és fejlesztése iránti készsége, akkor Magyarország nagyon is az utolsók között foglal helyet. Itt a kultúra maga is mostoha gyermek, de sokkal mostohábbak azok, akik a kulturát, különösen a legalsóbb fokon, hivatva volnának ápolni és terjeszteni.

Az a latin közmondás, mely szerint „quem dii odere, praeceptorem fecere“ talán sehol sem alkalmazható inkább, mint nálunk.

Itt adják a legnyomoruságosabb fizetést a tanítónak s itt nézik azt le legjobban; de azért azt kívánják tőle, hogy mindent tudjon és mindent tegyen.

Mindent tudjon abból, hogy mi az uralkodó és mindenható nagyurak osztály érdeke és mindent azért tegyen. Azt nem kívánják, hogy a nép igazi érdekeiért és szellemi fejlesztéséért nagyon megerőltesse magát, sőt ha e tekintetben excellálni talál, demagóg a neve és büntetés a jutalma.

E sorok írója ismert olyan földesurat, aki azt mondta a falujabeli tanítónak, hogy „no csak nem kell sokat tanítani, mert már is többet tud a pa-

raszt, mint kellene“. Ilyen földesur bizonyára ma is van elég.

Itt a bökkenő. Ezért nem halad előre a magyar kultúra. A mi nagyuraink sokkal jobban szeretik azt, ha buta, de olcsó cselédre vagy napszámosra akadnak, mint ha önértetes, okos, felvilágosodott, anyagi és szellemi igényeket támaztó munkásokkal kell vesződniük. No mert ezek drágábbak.

Ma már nem igen mondják, de így gondolják. Ezért bosszantja a mi hatalmasainkat, ha valaki a tanítók fizetésének silányságát s ez állapot szanalását szóba hozza előttük.

Az igazság kedvéért meg kell azonban állapítanunk, hogy a parlamentben nem igen bosszantják ezzel az urak egymást. Ez rem égető kérdés nekik.

A tapasztalatok után ezen nem is csodálkozhatunk, mert hiszen mikor a koalíció idejében többségre jutott a függetlenségi párt, a tanítói fizetések rendezésénél nem tartotta be azt a minimumot sem, amint azelőtt tizenhat évvel oly fennen követelt.

Ilyen komolyság rejlik abban, ha egyszer-egyszer, nagy ritkán szó esik is a tanítók igazairól.

Hát most ugyan mit várhatnak és kitől? Khuentól, aki egy osztrák generális mosolygását és vállveregetését

nem adná az egész magyar kulturáért, vagy Zichytől, aki az igazi kultúra áldásai helyett keresztet akar fektetni a magyar ember hátára, hogy olyan legyen, mint az a bizonyos nagyfülü állat?

Sivár és reménytelen a magyar tanítóság helyzete.

Egyedül a Justh-párt az, amely szeretné, ha a magyar tanítóságból nem halna ki a remény utolsó szikrája, ez a párt az, amely érzelmeiben legalább vele tart. De megtehetné ez a párt azt, hogy szélesebb alpra fektetett vitát provokálna ebben a kérdésben s megmagyarázná a bársony székek boldog birtokosainak, hogy a tanítóság rosszabb helyzetben van ma, mint a sokszor felhánytorgatott „fizetésrendezés“ előtt, mert azóta a megélhetési viszonyok az örületesen emelkedő drágaság miatt aránytalanul, legalább 100 százalékkal nyomasztóbbak. Megmagyarázhatná azt is, hogy az a híres fizetésrendezés ugysem volt egyéb, mint egy régebbi állapotnak megközelítő visszaállítás.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy a tanítói fizetés 1868-ban 300 forint minimumban lett megállapítva, ami elég szegényes dolog volt ugyan, de még sem volt annyira szegényes, mint mikor azután még kétszer iktatták

Legszebb férfi kalapok Feketénél.

A hasonmás.

Amikor miss Ada Gordonley alig husz éves korában meghalt, a vőlegénye, lord Algernon Musgrave annyira szívére vette a csapást, hogy barátai egy hónapon keresztül éjjel-nappal őrizték, nehogy kárt tehessen magában. Mikor fájdalma kissé mégis alábbhagyott, elhagyta Londont s enyhülést keresett Westmoreland rengetegekben, ahol Erzébet-korabeli kas'élya állt, négyszögű tornyaival és pompás szoborműveivel fekete-piros ékszerként ragyogva a faóriások közt.

Musgrave első tekintetre beleszeretett miss Ada Gordonleybe, akit mély és tisztá szerelemmel imádozt, mert nem tartozott azok közé, kik gyengédségüket husz barát-nőre fecsérlik egy idényben. Ennek a cézári arcú fiatal embernek magasröptű és nemes volt a lelke. Őt csak egyszer lehetett meghódítani, de akkor örökre. Adda képes volt e hőstettre. Nem csoda, mert gyönyörű megjelenés volt. Arca különösen szép egy jellegzetes vonás következtében: orrát ajkától csaknem rendellenesen nagy távolság választotta el.

Algernon Musgravenek nem került nagy fáradságába felkeltenie miss Gordonley viszonzzerelmét. Hosszu, boldog jegyesség után, két héttel a már kitűzött esküvő előtt hirtelen és halálos betegségbe esett, melyből

többé fel sem épült. Lord Musgrave fél-örültté tette jegyesének halála s végre is fájdalma elől fejedelmi lakásának magányába vonult, hogy ott keressen egy drága árnyat, melyet többé sohasem fog viszontlátni!

Sokáig semmi sem tudta lekötöni lord Musgrave figyelmét, enyhíteni bánatát. Hat hó elteltével mégis rászánta magát, hogy elhagyja kastélyát és sétára induljon a maga rengeteg erdeiben.

Egy este, mikor elmerülve bolyongott egy kanyargó ösvényen, meghökkenve s halálos sápadtan megállt. Egy megjelenésben rettentő alak merült fel előtte, nem azért, mintha tán rútt lett volna. Hanem azért, mert vonásról-vonásra a megboldogult miss Gordonleyhez hasonlított. Gyönyörű fiatal leány volt s Musgrave nagy megindultságában közel volt az ájuláshoz, Addát látta viszont.

Hajlandó lett volna valami hallucinációban hinni, ha az ismeretlennek tekintete nem lelt volna merészebb, kihívóbb elhunyt jegyesénél s ha nem viselt volna paraszt ruhát.

Egyebekben teljes volt a hasonlóság s még az abnormis távolság sem hiányzott orr és ajkak közt.

Alig ért haza lord Musgrave, nyomban

elhívatta tisztartóját s lefestette előtte az ismeretlent.

— Nem valami nagyszerű leány! — szóló fejét rázva a tisztartó. Mialta már többször kénytelen voltam elbocsátani az apját, aki husz év óta nálunk dolgozik. Pedig igazságtalan dolog a gyermekek büneért a szülőket büntetni. Ez a Jane egy tunya naplopó, aki iszik, templomba sohasem jár s aki esténként a legrosszabbfajta csibészekkel csavarog az országúton.

Musgrave, aki roppanul fel volt indulva, megszakította a beszélgetést s három napig nem mozdult ki a házból. De amikor újból állt a kastély küszöbén, ez azért volt, hogy megkeresse Jane Matthewst. Sokáig hiába bolyongott; egyszerre aztán megint ott állt előtte.

Hogyan tűrhette a teremő, hogy két ennyire hasonló szülessék a világra? Jane mindenben hasonmása volt miss Gordonleynek, csak hangja volt más. Mély, nyers, közönséges — kétségbejítően utálatos hangsúlyozással.

Musgravenek éviselhetetlen kezdett lenni az élet. Valami ellenállhatatlan vonzalmat kezdett érezni e nő iránt, akiről tudta, hogy durva, ostoba és banális és aki az elhunyt angyali arcát viselte. Félt, nagyon félt attól, hogy hűtlen lesz az annyira szere-

ugyanazt törvénybe s a mikor végre esznek a nyomoruságos 300 forintnak a vásárló ereje épen a felényire olvadt le. Hát 1907-ben az 1000 koronás minimummal megközelítették, de nem adták meg az 1868-iki 300 forintot. Mer-e valaki kétségbe vonni, hogy 1868-ban 300 forintért többet lehetett vásárolni, mint 1907-ben 1000 koronáért és mer-e valaki tagadni, hogy ma az az 1000 korona már az 1868-iki 300 frtnál nagyon sokkal kevesebb értékű?

Igy állunk a fizetésrendezéssel. Ez az a híres, amire Zichy azt mondta, hogy „1907-ben nagy lépéssel mentünk előre s épen azért nem látom elérkezettnek a revízió idejét“.

Tehát mathematice ki van mutatva, hogy ma rosszabbul van díjazva a tanítóság, mint 1868-ban, de azért a revízió nem időszzerű!

Lehet is ezeknek bizonyítani! Nem adnak ezek arra semmit. De az ellenzéki öklökre és dörgedelmekre mégis csak reagálnának.

Hogy a tudományra és azok igazságaira mennyire nem adnak és nem adtak a magyar kormányok semmit, arra felhozunk a sok közül két példát.

1848 előtt volt a Gellért-hegyen egy egyszerű állami csillagvizsgáló. Ezt a szabadságharc vihara elsodorta. Az alkotmány visszaállítása után egyetlen kormány sem tett lépések arra, hogy legyen újra legalább egy állami csillagvizsgáló intézet s nem is lett volna, ha a derék Konkoly-Thege Miklós az államnak nem ajándékozta a magáét ezer és néhány hold kitűnő ó-gyallai szántófölddel egyetemben.

Széll Kálmán miniszterelnöksége dejében egy horvátországi származású magyar orvos, aki az angol-bur háboru idejében Afrikában kitüntette magát s aki tudományos buvárkodásáról volt híres, Budapesten a kormányelnöknek bejelentette, hogy a hullák kövesítését, azoknak szoborszerűekké tételét felta-

lálta s e téren kísérletezik, az eredményt majd be fogja mutatni.

Az eredmény nagyszerű is lett, valósággal meglepő és bámulatos. Meg is bámulta azt sok laikus. Hanem az előkelő Széll Kálmán nem volt rá kíváncsi, mert mikor a tudós örömtől sugárzó arccal jelentette neki, hogy minden kész és minden nagyszerű, a miniszterelnök jéghidegen csak ennyit mondott rá: adja be a számláját! Aztán sarkon fordult.

Tudományos téren ne is várjon mi tőlünk senki semmit. Itt sokkal kényelmesebb és gögősebbek az agyvelők, semhogy komoly és önálló kutatókkal, buvárkodásokkal foglalkoznának. Készen kapunk a külföldről mindent. Ezért majmolunk is mindent. Intézeteink és intézményeink minden izükben a külföld után igazodnak. Sehol semmi önállóság, semmi eredetiség, semmi eszme.

Nálunk sok előkelő ember talán még szégyelné is, ha a szó szoros értelmében művelt és okos fejet hordana a nyakán. Azért fizeti a titkárát, hogy az gondolkozzék helyette.

És az ilyen pótfajeseknek áll a világ; ezek dominálnak.

Ezért stagnál a magyar kultúra.

Nomis.

Schwarz M. L.
férfi, nődivat és bazáráru
üzlete május 10. óta
Piacz-utca 52. sz.
Miklós-utcával szemben található.
Szalma kalapok felette olcsón.

tett halott emlékéhez s hálójába kerül ennek a szép álarcnak, melynek rettenetes valódi arcát ismerte.

Ha beleszeret, mi lesz akkor?

A két nő képe kezdett összeolvadni a lelkében; a legsilányabb kezdte elhomályosítani a legtisztábbt.

Lord Musgrave lelke megborzadt a lehetőségétől. Magasan szárnyaló, nemes gondolkodása végtelen szégyent és lealázást látott Janehez való szerelmében.

Eddig még banális szavaknál egyebet nem mondott a parasztleánynak, Egy nap azonban arra kérte, hogy látogassa meg őt a kastélyában.

Ez másnap megjelent, a maga merész, magabíró fellépésével.

Musgrave sokáig nézte, aztán egy gyönyörű öltözéket ajándékozott neki, azzal a kikötéssel, hogy az ő szemelattára kell felöltönie.

A ruha esüstszővetből volt s Adda viselte az utolsó bálon, amelyen részt vett. — Ennek emlékére szülei Musgravenek odaajándékozták.

Jane Mathews a fejedelmi köntösben ott állt Algernon előtt. Nagyszerű válla, fehér karja ácsillogott a ragyogó szöveten. Ez nem volt többé parasztlány, hanem maga Ada Gordonley, a fenséges, a hófehér, a szeretetre és szerelemre méltó.

— Ül le és hallgass! — szólt hozzá Musgrave,

A leány engedelmeskedett. Az alkonyuló nap sugarai beömlöttek a magas ablakok színes üvegén s megvilágították a me-rev butorokat, a tölgyfaoszlopokat, a menyegző gipsz arabeszkjeit, a falat borító cimereket. Egy rózsaszínű sugár Jane Mathews halvány arcára hullt.

Egyszerre csak megszólalt egy mély, nyers hang:

— Mehetek e már?

Ez váratlanul, hirtelenül jött. Musgrave úgy érezte, hogy imádoztjának szent holttestén jóvátehetetlen sérelem esett.

Célzatosan-e vagy véletlenül, egy revolver hevert előtte az asztalkán. Kezét kinyújtotta utána.

Egy pillanat múlva a nagyszerű, az esüstszővetbe burkolt test ott vonaglott a szőnyegen, kétszeres biborban megfűredve.

Künn egy holló káromolt, azután elcsendesedett minden.

Lord Algernon Musgrave sáppadtan, remegő kézzel megsimogatta homlokát. Hogy a szalont elhagyhassa, keresztül kellett lépnie az ádozat holttestét.

Es majdnem örömet érzett azon, hogy megszabadult e borzasztó varázslat hatalmától s hogy újra megosztatlan szerelemmel, lelkiifurdalás nélkül gondolhat arra, kit soha nem látthat viszont az életben.

Budapestiek tanulmány utja Debrecenben.

A székesfővárosi társadalom-politikusok tanulmányi látogatást tesznek a debreceni munkáskertekben. A látogatás programja a következő:

Június hó 3-án este 7 órakor vendégek érkezése. Fogadtatás a vasútnál Debrecen szab. kir. város és Munkáskertek Egyesülete által. Este 8 órakor ismerkedési társasvacsora az Arany Bika szálloda udvarkertjében.

Június hó 4-én reggel 8 és fél órakor indulás az Arany Bika szálló előtti térről, magánkocsikon ésvillanyosvasuton az „Arpád“ és „Attila“ munkáskerttelepek meglátogatására. Ugyanott uszonna a mintakertészet házában.

Délután 10 és fél órakor a „Stern Kezgyár R. T.“ munkásjóléti berendezéseinek megismerlése.

Délután 11 órakor A „Magyar Gyár- iparosok Országos Szövetsége“ debreceni fiókjának ülése a városháza nagytanács- termében.

Tárgysorozat: 1. Szántó Győző elnöki megnyitója.

2. Dr Wilder Ödön, Budapest székes- főváros főjegyzőhelyettesének előadása „A székesfőváros lakásépítési akció“-járól.

3. Dr Ferenczy Imre, Budapest székes- főváros szociálpolitikai szakreferensének elő- adása „A községi telekpolitiká“-ról.

Délután 1 órakor ebéd a vendégek tiszteletére az „Arany Bika“ szálloda étter- mében.

Délután 3 órakor értekezlet a munkás- kert-intézménynek a fővárosban való meg- honosítása tárgyában, a „Bika-szálló“ külön termében. A munkáskertek szervezéséről: dr Rédey Rezső.

Délután 4 órakor a „Déliab“ kerttelep megtekintése. Kertgazda és választmány fo- gadja a vendégeket.

Délután 5 órakor a „Petőfi“ kerttelep bérlői által az „Egyetértés“ dal- és zeneegy- let közreműködésével rendezett tavaszi ünne- pély meglátogatása. — A kertgazda üdvözlő a vendégeket. — „Arpád“, „Attila“, Csoko- nai“ és „Déliab“ telepek kerítéselőinek be- vonulása az ünnepélyre. — Gyermekevizalom a játszótereken. — Végül a bérlőtulajdono- sok által készített népies vacsora.

Június 5-én: kirándulás a Hortobágy pusztára.

A tanulmányutra a következő fővárosi előkelőségek jelentkeztek:

A budapesti társadalompolitikusok nev- sora a debreceni munkáskertek meglátogatása alkalmával: Bossányi Endre királyi tanácsos, a „Középeurópai Közgazdasági Egyesület“ tit- kára, dr Friedrich Vilmos, a budapesti Kerü- leti Munkásbiztosító Pénztár főorvosa, dr Ferenczy Imre, Budapest székesfőváros szo- ciálpolitikai szakelőadója, dr Hahn Dezső az Országos Munkásbiztosító Pénztár főorvosa, dr Harrer Ferenc, székesfővárosi tanácsjegyző, Kabdebó Gyula, székesfővárosi mérnök, Kiss Adolf, a budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár igazgatója, dr Papp Géza, miniszteri osztálytanácsos, bíró, dr Sasváry József, a budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár titkára, Schlaechter József gyárigazgató, Vágó József, a Budapesti Kereskedelmi és Iparka- mara s.-titkára, dr Szabó Ervin, székesfővá- rosi főkönyvtáros, dr Wildner Ödön, székes- fővárosi főjegyzőhelyettes, A Magyar Gyár- iparosok Országos Szövetsége képviselőjében, Hoványi Géza orsz. képv. a központ részéről: a Gyár- iparosok Orsz. Szövetsége nagyváradi fiókja részéről: dr Moskovits József gyáros,

a nagyváradi fiók elnöke, dr. Mártonffy Marcel jogakadémiai tanár, a nagyváradi fiók titkára, Szmazenka Ernő villamos-vasutigazgató, Moskovits Farkas cipőgyáros, Incze Lajos mérnök, téglagyáros.

Két új képviselő. Ma volt a választás a pozsonyi és szucsányi kerületekben. Pozsonyban dr. Taschler Józsefet, Szucsányban dr. Láng Mihályt jelentették ki egyhangulag képviselőknek. Mindketten munkapártiak.

A kultusz-vita.

A képviselőház ülése.

Rendületlenül folyik tovább a kultusz-vita. A képviselők nagy érdeklődéssel várják Kossuth Ferencről a híreket s általános örvendéssel tudomásul szolgálat, hogy a kiváló politikus az éjszakát jól töltötte.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést. Bejelenti, hogy a sátorlajuhelyi Kossuth-szobor leleplezésénél Apponyi Albert gróf tette le az emlékre a Ház koszorúját. Jelenti, hogy a kispesti Kossuth szobor leleplezésére meghívót kapott a Ház.

Hegedüs Kálmán a munkásügyi bizottság elnöke jelentést terjesztett elő a bizottság működéséről.

Sorra kerül

a kultusz tárca

költségvetésének tárgyalása.

Bakó József: A nem állami polgári iskolai tanárok fizetését állami segítséggel egyenlővé kell tenni az állami polgári iskolai tanárok fizetésével. Konstatálja, hogy a kormány a felekezeti illető segély kiosztásával a katolikus egyháznak túlságosan kedvezett a református egyházzal szemben. Megtámadja Barkóczyt s kijelenti, hogy ez nem lehet helye a kultuszminiszterium vallásügyi osztályában. Államsegélyt kér, hogy a protestáns lelkészek fizetése 1600 koronáról 2400 koronára emelkedjék. Vasúti féljegykedvezményt kér a protestáns lelkészeknek. A tanárok működési idejének 30 évről 35-re való emelése jogtalan törekvés. A harmadik egyetemet Debrecenben kell felállítani. Elítéli Szász Károlyt, aki református püspök fia léte ellene van annak, hogy az új egyetemen iheológiai fakultást állítsanak. Úgy látszik, hogy Szász Károly magasabb állásba vágyik a miniszteriumban. (Felkiáltások jobb felől: Ezt nem szabad mondani! Zaj. Elnök cseppet.)

Elnök figyelmezteti a szólót, hogy képviselőtársát ily gyanúsításokkal megtámadni nem szabad.

Bakó József: úgy véli, hogy joga van bárkirő véleményét elmondani.

Elnök: A képviselő urnak kötelessége az elnöki figyelmeztetést tekintetbe venni.

Bakó József: Határozati javaslatot nyújt be a protestáns lelkészeknek nyújtandó állam segélyért.

Richner János: Nem kell félni a kereszténységet a modernek radikálisusától, mert a keresztény kultúra oly szilárd, hogy megdönteni nem lehet. Ne ijedjünk meg, ha radikális irányzatot látunk feltűnni, mert hiszen a kereszténység is radikálisan hódította meg magának, a korhadó Rómát. Kijelenti a szóló, hogy ő katolikus pap, de nem a középkor embere, (Helyeslés.) hanem a huszadik század gyermeke. A kereszténység nagy eszméi ne gyűlölségre biztassanak, ne használjuk fel azokat pártpolitikai izgatásokra. (Helyeslés.) A zsidóság támadása méltánytalan. A zsidóság hasznos, szükséges elem s a vezérpártnak is megvan a maga házi zsidója. (Derűtlenség. Taps.) A katolikus papság kongrua-rendezése érdekében beszél.

Elnök szünetet rendel el.

Szünet után

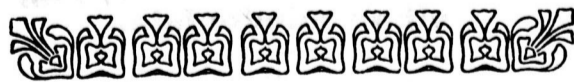
Návay Lajos alelnök nyitja meg az ülést.

Szász Károly: Személyes megtámadtatás címén kér szót. Erélyesen visszautasítja Bakó József meggyanúsítását és a református ember önértékelését tilakozik a sértés ellen.

Fráter Lóránd: Művészeti kérdésekkel kíván foglalkozni. Magyar tendenciát, magyar eszméket és motívumokat kellene bevinni művészetünkbe, legyen az irodalom, festészet, szobrászat vagy a képzőművészetek más ága. Ostorozza az inpasszionizmust és novimpresszionizmust, mely művészetünk minden terén tombol. A külföldről hazajött művészek csak a Nyugat szélsőségeit hozzák onnét magukkal. Összehasonlítja a régieket, Munkácsyt, Szinyeyit az új modernekkel. Magyar nemzeti művészetet követel és kéri a kormányt, hogy vegye pártfogásba azokat a művészeket, kik művészetükkel a magyar géniust szolgálják. Szól az állami kép vásárlásokról és úgy véli, hogy ott az államot nem mindig művészeti szempontok vezetik. Az iparművészeti iskolákról szólván, Németország iparművészetét álitja példányképpül. Kifogásolja, hogy az iparművészeti főiskolánál a tanárok kinevezésénél sokszor épen nem a művészet az irányadó. A művészek decentralizációját tartaná szükségesnek. Kolozsvártól kívánná e tekintetben az első lépést megtenni. Felhossa a Marosvásárhelyen dolgozó Molnár Dani esetét, aki egyszerű viszonyok közt művészetet csinál az agyagipar terén, jóformán művészeti eszközök híján. És oda konkludál, hogy az államnak kötelessége volna azokat az igazi művészeket pártfogolni, akik anyagi eszközök híján nem tudnak művészetüknek élni. Nem fogadja el a költségvetést.

Andrássy Gyula gróf: Felszólalásának oka az, hogy szükségesnek látja, hogy a vitába bedobott egyes irányelveknek minősített jelszavak lényegével ő is foglalkozzék. Tiltakozik az ellen, hogy ilyen jelszavakat mint agrarizmus, merkantilizmus, szabadkőművesség különféle célok érdekében állandóan napirenden tartanak, mert bármily helyesek és indokoltak, esetleg szükségesek is a maguk különálló egészükben, nem tartja célszerűnek és célravezetőnek ezekkel a jelszavakkal való dobálódzást a magyar nemzeti politika terén, csak azért, hogy ezzel széthuzást okozzanak. Elsősorban az agrarizmussal kíván foglalkozni. Ki merné — ugymond — az agrár kérdés fontosságát tagadni és annak helyességét bizonyos irányban elismerni, különös nálunk, kik agrárállam vagyunk. Viszont a merkantilizmus is fontos tényező minden állam háztartásában. Hosszasan foglalkozik ezen tényezők fontosságának ismertetésével, majd áttér egy másik jelszóra fajult kérdés, a felekezeti kérdés ismertetésére. Elismeri annak a lehetőségét, amit Molnár János mondott beszédében, hogy a felekezeti gyűlölet nemi bűn. De azzá válhatik. És a küzdelem kell, hogy oda irányuljon, hogy ne lehessen az. Szól a „vallásos” és „felekezeti” szavak jelentőségéről. A felekezeti ember még nem vallásos és viszont a vallásos ember még nem felekezeti. A kettő között óriási különbség van.

Attér a kongregációk dolgában történt felszólalásokra.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít**

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdájá

Darabos-utca 7. sz. a.

A magyar ügyvédek és a nemzetközi kongresszus.

Érdekes átiratot intézett a Bécsben székelő nemzetközi ügyvédszövetség az Országos Ügyvédszövetséghez, amely két héttel ezelőtt alakult meg Budapesten. Az átirat egy nemzetközi ügyvédkongresszus eszméjét veti fel és felteszi a kérdést, célszerűnek tartják-e magyar ügyvédek a kongresszus tartását és ha igen, mik legyenek annak tárgyai? Arról is felvilágosítást kér a nemzetközi ügyvédszövetség, hogy az összehívandó kongresszusba bevonandók-e az ügyvédséggel rokonelemek, így például a bírák, ügyészek, egyetemi tanárok, közgazgatási hivatalnokok stb.

A kongresszus ügyében dr. Pollák Illéshez, az Országos Ügyvédszövetség elnöke a következőket mondta:

— A magyar ügyvédségnek csak hasznára lehet a nemzetközi kongresszus. Hadd ismerjenek meg bennünket. Ezért a magam részéről helyeslem a tervet és pártolól fogom azt igazgatóságunk elé terjeszteni. Ami a más terem működő jogászok bevonását illeti, ezt nem helyeslem. Ha ügyvédkongresszusról van szó, csak ügyvédek vegyenek részt benne. A kongresszus tárgyaira vonatkozólag bizonyára számos indítvány lesz. Nekem is vannak indítványaim, de erről egyelőre nem lehet részleteket mondani. Ami a kongresszus színhelyét illeti, minden nemzet ügyvédsége bizonyára a maga fővárosát fogja propagandálni és így természetesen, hogy az Országos Ügyvédszövetség, amennyiben hozzájárul az indítványhoz, Budapest mellett karoskodik majd.

A nyilatkozatból kiténik, hogy a magyar ügyvédi körökben szimpatikusan fogadják a nemzetközi kongresszus eszméjét, mert a kongresszus csak használna a magyar ügyvédi karnak. Az Országos Ügyvédszövetség valószínűleg a jövő héten tárgyalja az indítványt. Bevárják azonban az új egyesület alapszabályainak belügyminiszeri jóváhagyását, addig nem tart ülést az igazgatóság.

Tanítónő és főherceg.

Ujabb kulturbotrány.

A baranyamegyei Ivándárda község r. kath. elemi iskolájának tanítónője, Mattenheim Margit nyolc hónap óta fizetés nélkül tanít és nyomorog.

A kulturanzix, melyet a tanítónő végső elkeseredésében a kultuszminiszternek küldött országszerte feltűnést keltett és eredménnyel is járt. A pécsi kir. tanfelügyelőséghez ugyanis ma érkezett le a vallás és közoktatásügyi miniszter leirata, melyben elrendeli, hogy a tanítónő 8 hónapra járó 837 korona fizetését Frigyes főherceg uradalma köteles kiutalni, mégis visszakereseti jogának épségben tartása mellett.

Az utóbbi pedig azt jelenti, hogy a főherceg visszaperelheti a tanítónő 8 hónapi éhbéréit a községtől, mert hát a főhercegnek Baranyában csak csekély 30 ezer holdja van.

Érdekes, hogy a kultuszminiszter leirata hangsúlyozza, hogy az ügy a pécsi püspök, gróf Zichy Gyula közbenjárására intézte.

A zenészmester gyilkosai.

Letartóztattak két zenészkatonát.

Gramm Hermann, a csinos fiatal zenészmestert, aki a Gambrinus vendéglőben működő katonazenekornak volt dirigense, Budapesten pár hónappal ezelőtt meggyilkolták.

Ez év február elején történt a gyilkosság az Üllő-úton levő Mária Terézia lakatnyában. Gramm őrmestert reggel a szobájában az ágyon fekvő összedarabolt fejével találták. Mellette hevert a nagy vértócsában egy véres balta, amellyel a gyilkos végzett áldozatával.

A gyilkosság a kaszárnyában nagy felzúdulást keltett s mivel az első nyomok odavezettek, hogy nő is szerepel a titokzatos bűntényben, a katonai hatóság a fővárosi államrendőrséget is értesítette a dologról. A nyomozás ebben az irányban nem járt eredménnyel. A katonai hatóság azonban a gyilkosság után való napon letartóztattott egy Uydek Bogumil nevű zenészkatonát.

Ellene merültek fel súlyos természetű gyanúok s bűnösségét látszott bizonyítani az a körülmény is, hogy Uydek Bogumil ellenséges viszonyban volt a meggyilkolt őrmesterrel.

A letartóztatott Uydek Bogumilt a katonai fogházba vitték és kihallgatták. Tagadta, hogy ő gyilkolta volna meg Gramm őrmestert s azt állította, hogy a gyilkosság éjszakáján olyan részeg volt, hogy egyáltalában semmire sem emlékszik s ő csak reggel értesült a gyilkosságról.

Uydek Bogumil tagadása dacára is vizsgálati fogságba helyezték s a hadbíróóság egyre gyűjtötte ellene az adatokat.

Most azután érdekes fordulat állott be a meggyilkolt őrmester ügyében, ami Uydek Bogumilt tisztázza a gyilkosság vádjától. A napokban ugyanis valami apróbb lopás történt a kaszárnyában, abban a teremben, ahol a zenészek laknak s a parancsnokság elrendelte az összes zenekari katonák ládáinak átkutatását. E kutatás közben érdekes leletre akadtak.

Az egyik tizenhatéves zenészkatonára ládájában megtalálták a meggyilkolt Gramm őrmester véres zsebkendőjét, egy másik, ugyancsak fiatal, alig tizenhétéves zenészkatonára ládájában pedig ráakadtak a meggyilkolt őrmester pénztárcájára, amelyben 300 korona készpénz volt.

A lelet nagy megdöbbenést keltett a lakatnyában. A két zenészkatonát azonnal őrizet alá vették, letartóztatták, — majd értesítették a dologról a hadbíróóságot. Három hadbíró ment rögtön a kaszárnyába, megvizsgálták az esetet s a két fiatal katonát rendelkezésükre bekísérték a helyőrség fogházába.

Kifutó fiu felvétetik fizetéssel lapunk szerkesztőségében

Ülés az ipartestületnél.

Felszabadult tanulók.

Az ipartestület előljárósága tegnap délután Dávidházy Kálmán elnöke alatt ülést tartott, melyen elsősorban egy sereg felszabaduló tanonc bizonyítványait osztották ki. A felszabadult tanoncokhoz Dávidházy elnök intézett megleghangú beszédet. Kasza Lajos közművestanonc, aki Tóth István építésznel nyert szakmájában kiképzést, arany éremmel és díszoklevéllel lett kitüntetve.

A felszabadult tanulók a következők:

Fener Jenő kártyító, Tarján Ferenc kocsigyártó, D. Tóth Ferenc cipész, Terdik János kerékgyártó, Kaufmann Menyhért asztalos, Lusztig Heléna női szabó, Birnbaum Béni magyar szabó, Papp Lajos cipész, Katócs Ilona női szabó, Galgóczi Gábor hentes, Nagy Lajos hentes, Szilágyi András kovács, Posta József kőműves, Batori Sándor kőműves, Péntek István kőműves, Klein Szilárd lakatos, Tarcsai Mihály kőműves, Komádi Imre cipész, Kusnyák József asztalos, Kultury Elek hentes, Szász István kerékgyártó, Tóth István kovács, Dutka Dezső kőműves, Kecskés Sándorné női szabó, Stelen Lajos asztalos, Tolvaj Ferenc lakatos, Szaszko Sándor géplakatos, Lőrinczy Miklós géplakatos, Szűcs László asztalos, Gyulai László csizmadia, Juhász Anna női szabó, Stern Jakab kérés, Barcsa Gábor asztalos, Mészáros János bádógos.

A napirend során elnök bejelentette, hogy az iparkamara egyik átirata folytán Debreczeni Jenővel, a városi világítási vállalat igazgatójával összeírta azon iparosokat, akik üzemük folytatása közben elemi hajtóerőt használtak és ezek alapján összeszámították, hogy összesen körülbelül hány lóerőt tesz ki az ipari üzemekben foglalkozó hajtóerő. Ezt a statisztikai összeállítást az iparkamarának elküldte.

Ugyancsak szóba került az iparkamarának azon megkeresése is, mely szerint az ipartestület mondjon véleményt a kézműipar állami támogatásáról. Elnök jelenti, hogy terjedelmes véleményét legközelebb elkészíti és az előljáróság elé terjeszti.

Egy korábbi átirat folytán elnök nemrég fent járt a fővárosban, hogy a munkásbiztosítási törvény revíziójának munkálatai felől érdeklődjön, de a kereskedelmi miniszteriumban ezúttal semmit sem lehetett megtudni.

Az iparkamara értesíti az ipartestületet, hogy az országos patronázs-egyesület Budapesten tanoncközveitől intézetet létesített. Az ülés tudomásul veszi és pártolását igéri.

Elnök ajánlja az „Iparosok könyvtára” címen most megindult füzetes vállalat támogatását.

Ezek után több apróbb kérvényeket és jelentéseket intézett el az ülés.

Vizözön.

Felhőszakadás, áradás, jég, vihar mindenfelé.

A tegnapi itéletidő óriási károkat és pusztításokat okozott Budapesten, amelyeknek nagyságát csak ma lehetett teljes pontossággal megállapítani.

A fővárosban.

A tűzoltókat 927 esetben hívták víz alá került házakhoz és pincékhez. A lakatnyakat állandóan ostromolták az emberek. A villamosok este nyolc órától fél tíz óráig szüneteltek. Öt koronán alul nem volt egyfogatu és nyolc koronán alul kétlovas bérkocsij kapható.

A tegnapi viharhoz hasonló már nagy

év óta nem volt. Nagy károkat okozott az áradás és a csatornacövek megrepedése. A Párisi Nagy Áruházban, ahol a raktárakban százezer koronát érő holmi tönkretett, az Anker-palota pincéjében, az Atheneumban, a Királysínház pincéjében, a Márton-utcai kenyérgyárban, az Auer-féle festékkereskedésben, a posta- és távbeszélőhálózat pincéjében, a Bristol-Palace- és Savoy-szállók pincéjében kisebb károkat több száz és száz házban okozott az áradás.

A felhőszakadás tizenkét esetben okozott nagyobb sérülést az emberekben. Beszakadt uttestek, alapjukban megingott, épülő házak jelezték mindentel a csatornamegrepedéseket.

A vidéken

A vidéken a vihar, jég és felhőszakadás óriási károkat okozott. Csongrádon a jég elverte a gyümölcsösöket, Nagyvárad vidékén Gyengéce község határát egészen elverte a jég, Nagykanizsát egészen elöntötte az árvíz.

A külföldön.

Berlinben és Bécsben szintén nagy károkat okozott a felhőszakadás és vihar. Londonból jelentik: Tegnap este Londonban és a déli grófságokban óriási zivatar pusztított, aminőt már nagyon régen nem láttak. Sok épület erősen megrongálódott. Két londoni templomba beütött a villám. Hét ember életét veszítette, ezek közül öt az epsomi löverseny-ről hazatérőben volt. A löverseny végét a készülő zivatar erősen befolyásolta. Az óriási nézőközönséget utban hazafelé érte a felhőszakadás. A vizár Londonban és környékén nagy károkat okozott.

UJDONSÁGOK

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

A király elutazása. A király tegnap délelőtt 1 órakor utazott el Bécsbe a gödöllői pályaudvarról. Az udvari különvonatot a királyváltón Palota-Ujpest állomásnak irányították s onnan a marheggi vonalon a bécsi államvasutak pályaudvarára vezeték. Az ország határáig a vonatot Marx János, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának elnöke fogja vezetni. Az udvari különvonaton utazik a felség kísérete is: Paar gróf és Bolfras báró főhadsegédek, Kerzl dr udvari tanácsos, őfelsége orvosa, Daruváry Géza osztályfőnök, Hoyos gróf és Manzano gróf, őfelsége szárnysegédei, Margutti lovag, Paar gróf szárnysegéde, Lunzer őrnagy, Láng százados, Nagy báró osztálytanácsos, Smirzitz kormánytanácsos, Grollmann titkár és Leeb pénztáros.

Kamarai közgyűlés. A Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara 1911. évi június hó 12-én, hétfőn délután 3 és fél órakor székháza tanácstermében (Piac utca 69. szám) rendes közgyűlést tart a következő napirenddel: Elnöki előterjesztések. Titkári jelentés az ügyforgalomról. Miniszteri elintézkések a kamara felterjesztéseire. Államsegélyes ügyek. Szakoktatás, ösztöndíjak. A kézműipar állami segítéséről. (Orsz. kam. értekezlet.) Dr Rédei Rezső segédtitkárnak pozsonyi kamarához történt meghívása. A kamarai új székházépítése és a régi székház eladása. Vasút, posta, táviró, telefon. Törvényhatóságok és községek szabályrendelete. Kiállítások. Társ kamarák megkeresései. Iparjogi vélemények. Kérelmek kamarai segélyekért. Indítványok.

— **A beteg Kossuth Ferenc.** A mai délelőtt folyamán riasztó hírek terjedtek el Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszterről. Az egyik könyomatos röpitette világgá, hogy a pártvezér újabb rohamot kapott s hogy környezete a legnagyobb rémületben van. Ezzel szemben megállapíthatjuk, hogy Kossuth Ferenc az éjszakát igen jól töltötte. Egész éjjel egyetlen egyszer sem ébredt föl s alvasa nyugodt, teljesen zavartalan volt. Az asszisztens-orvos, aki éjjel-nappal ott tartózkodik, szintén egész éjjel aludhatott. Egyetlen egyszer sem vették igénybe intervencióját.

— **Majális a Nagyerdőn.** A „Kossuth-dalkör” június hó 5-en, Pünköst második napján délután a Nagyerdőn a „Leveles” háta mögötti szabadtéren bográcsos és téstáskásás majálist rendez, melyre az alapító és pártoló tagok ezuton hivatalosak. Jóízű vacsoráról és borokról a reuendezőség gondoskodik. Ezen családi, kedélyes társasvacsorára egy vacsorajegy 1 kor. 20 fillér.

— **A kalocsai érsek beiktatása.** Csernoch János kalocsai érsek ünnepélyes beiktatása ma ment végbe. A kis város ebből az alkalmából ünnepi színt öltött. Az utcákon, de különösen az érseki palota körül nagy tömegek hullámoznak. A küldöttségek még tegnap megérkeztek. Az utakat, amerre a főpásztor elhalad, virágokkal hintették be. Reggel 9 órakor a főpásztortól az érseki kastélyból nagy papi kísérettel gyalog az apácák templomába ment. Magára öltötte a főpapi jelvényeket, azután meghallgatta a ki nevezéséről szóló okiratokat. Az új érseket a nagyprépost üdvözölte.

— **Gyűlések a kamaránál.** A kereskedelmi és iparkamara június 12-én megtartandó közgyűlésének előkészítése gyanánt tegnap délután ipari szakosztályi gyűlést tartott Stegmüller Árpád alelnök vezetésével. A gyűlés legkiemelkedőbb tárgyai voltak a kézműipar állami fejlesztésének kérdései, továbbá az iparos önállósulási, iparos tanulmányuti ösztöndíjak ügyei. — Pénteken délután a kamara kereskedelmi szakosztálya fog gyűlést tartani, ahol szintén közgyűlési tárgyakat készítenek elő.

— **Elutaztak a német gazdák.** Debrecenbe világot látni jöttek a német gazdák és ők hagytak itt sok sok tanulságot. Először is azt, hogy Poroszországban a kizárólag földműveléssel foglalkozó gazdák megjelenés és ruházkodás dolgában is urak. Azonkívül rendkívül takarékos és mértékletes emberek. Bizony, ők nem ragasztják a cigány képére a nagy bankót, berugott állapotban a rettentő sok eszem-izsom közepette sem lehetett köztük látni egyet sem. Az ő minden irányban praktikus és éppen nem konzervatív gondolkodás módjuk mellett ez az oka annak, hogy a németek oly rohamosan fejlődnek és közelednek a Nagy-Németország megvalósítása felé. — Tegnap különben kinnt voltak a Hortobágyon és bár el voltak ragadtatva a látottaktól, azért mégis feltűnt nekik s ennek kifejezést is adtak, hogy akkora nagy darab földet hogy hagyhatnak annyira kihasználatlanul, parlagon heverni. Náluk már biztosan néhány öntöző esatorna szelné at és tenné termékenynyé büszkeségünket, a Hortobágyot. Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok ka-lauzolta tegnap a vendégeket, akik nem győztek eléggé magasztalni a tanácsnok kedves-ségét, előzékenységét. Hálálkodtak is sokat tegnap este, amikor sürtü kalaplengetések közt fél nyolckor Tokaj felé elutaztak.

— **Lapunk kiadóhivatalában kereskedelmi végzetű jó írású női tisztviselőt felvétetik.**

— **Ez az igazi liberalizmus!** Löw Lipót volt szegedi főrabbi országos hírességű, nagy tudományu és kiválóan jó magyar zsió volt. A szegediek egyik büszkesége ő s most kegyeletes emlékezéssel fogják megülni születésének 100-ik évfordulóját. Tarsasvacsorát rendeznek pünkösd vasárnapján az egyik szegedi kóser vendéglőben, ahol az ünnepi beszédet az országos nevű Várossy Gyula kisteleki plébános, volt országgyűlési képviselő és jőnevű író fogja mondani! Érdekes hír ez most, amikor országszerte tombol a klerikalizmus által tápált antiszemizmus!

— **A díjbirkózó becsülete.** Eberle Henrik, a díjbirkózásnak Budapesten is jól ismert világsampionja pört indított Metzner Villi, volt díjbirkózó és lipcsei földbirtokos ellen, mert azt állította róla, hogy a birkózásoknál csalt. A pör tárgyalásra került a lipcsei bíróság előtt, ahol a panaszos nem jelent meg személyesen, hanem képviselője, egy hallei ügyvéd útján kérte, hogy bűnesség meg Metzner, aki őt papucs-hősnek nevezte, szélhámossággal vádolta és azt is állította, hogy negyedmilliót lopkodott össze. Metzner felajánlotta, hogy állításainak valódiságát minden tekintetben bebizonyítja. Azt, hogy Eberle papucs-hős, egy bajnoktársától hallotta, aki azt beszélte neki, hogy a díjbirkózásokat Eberlenek a felesége dirigálja. Az asszony az olyan díjbirkózót, aki neki nem tetszik, kizárja a versenyből és soha többé nem szerződteti. Sohasem mert a feleségének ellentmondani. Eberle a versenyek rendezésénél mindig komoly, reális birkózásokat ígért, maga a díjbirkózás azonban mindig kicsinált komédia volt, amelyben előre meg volt állapítva, hogy melyik birkózónak mikor kell elesnie. Két éve Eberle Lipcsében nagy reklámmal hirdette, hogy társulatában tizenöc külföldi birkózó van, tényleg azonban nem volt több kellőnél.

Az egyik, aki mint török szerepelt, Berlinben született, az indián pedig Bécsben pillantotta meg először a napot. Ez a vadember pedig teljesen asztmatikus volt és nem is tudott birkózni. Az igazgatóktól esténként 4000 márkát zsarolt ki Eberle, de az egyes díjbirkózókat megillető összegeket is zsebreavágta. Ő tehát ilyen körülmények közt igyekezett leleplezni a szélhámosságát, nehogy a közönséget még tovább is felüllessék. Ezért tett be egy figyelmeztetést a lapokba, amikor Eberle Halleben — társulatával — az Apollo-színházban föllépett. — Eberle szegény ács volt, de most Badenben értékes birtoka van, ezt a díjbirkózásoknál elkövetelt csalásokkal szerezte. A bíróság nem ment bele a bizonyításba és nem idézte meg a tanukat, akik mindezt igazolták volna, hanem Metzner becsületsértés miatt ötven márka pénzbüntetésre ítélte.

— **Műhelynek vagy raktárnak kiadó Darabos-utca 7. szám alatt udvarra nyíló szép világos nagy szoba.**

Nyomdába tanulónak felvétetik egy fiu.
Darabos-utca 7. sz.

TÁVIRATOK.

Kötélhalál Ogynska gyilkosának.

Lemberg, június 1. Lewicky Kazimir diákok, aki Ogynska színésznőt lelőtte, ma több napi tárgyalás után az esküdtek tíz szavazattal kettő ellen gyilkosságban bűnösnek mondották ki. A törvényszék a vádlottat kötélfal való halálra ítélte.

A közönség nagyrésze láthatólag helyeselte a halálos ítéletet. Lembergben nagyon szerették Ogynskát, aki az ottani nemzeti színház drámai színésznője volt. Senderovitz Lipót lapszerkesztőnek volt a felesége, mikor Leviczkyvel megismerkedett. Ez a foglalkozás nélküli fiatalember, aki hamisított érettségi bizonyítvánnyal próbálkozott több egyetemen, de mindenünne ki-csapták, a bátyjától kapott járadékból élt. Viszonyt kezdett a színésznővel és halálos fenyegetésekkel rávette, hogy vele éljen. A férj nem akart beleegyezni a válásba, mire Leviczky a múlt év decemberében három revolverlövessel megölte az asszonyt. Bátyjához menekült, aki tébolydába zárta. Itt azonban kiderült, hogy Leviczky épeiméjű. Bíróság elé állították, ahol azt mondta, hogy egyetértéssel akartak a halálba menni, de mikor a színésznőt megölte, már nem volt bátorsága magával is végezni. A bíróság nem fogadta el a védekezést és az esküdtek verdiktjére halálos ítéletet hozott.

Királypárti portugál papok.

Lisszabon, június 1. A kormány elfogadási parancsot adott ki 32 pap ellen, akik a szószekekről a köztársaság ellen és a királyság helyreállítása mellett bujtogattak.

Kormányválság Spanyolországban.

Madrid, június 1. A szenátusban ma este lesz a szavazás a közzetett adók eltörlesztéséről szóló törvényről, melynek eredményét óriási feszültséggel várják. Az esetben, ha a kormány nem tudna elegendő többségre szert tenni, óhatatlanul kitör a kormányválság, melynek következményei beláthatatlanok.

Földrengés Kecskeméten.

Kecskemét, június 1. Ma reggel 6 óra 35 perckor tompa földalatti moraj kíséretében gyenge földrengés volt. A lógó tárgyak a rengés folytán kimozdultak helyükből.

Magzat elhajtó nők.

Páris, június 1. Mintha színházi premier lett volna, úgy csődült tegnap az előkelő publikum Pauba, erre a nagyon is exkluzív fürdőhelyre, mert tegnap volt dr Long-Savigny bűnpörének tárgyalása. Vele együtt kilenc hölgy ült a vádlottak padján, többnyire előkelő és jómódu asszonyok, akik dr Long-Savigny segítségét vették igénybe, hogy szabaduljanak a gyermekáldástól.

Dr Long-Savigny azelőtt Biarritz polgármestere volt, de otthagya polgármesteri székét és ismét orvosi hivatásának élt.

A védők azzal érveltek, hogy mindenkinek legszentebb tulajdona a saját teste s tehet vele szabadon, amit akar. Az esküdtek egyhangulag mondták ki a nem vétkest és a törvényszék felmentő ítéletet hozott. Percekig ujjongott és éljenzett a közönség az ítélethírés után.

Fölmentették a rablással vádolt jegyzőt.

Nagyvárad, június 1. Popescu mikló-lázuri jegyzőt és kocsisát az esküdtek nem vétkesnek mondták és a törvényszék felmentette mindkettőjüket a rablógyilkosság kísérletének vádjától.

TÖRÉVNYKEZÉS.

§ **A bosszu.** A debreceni kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap vonta felelősségre a híres sárándi verekedő legényeket, akik Csuka Zsigmond vezérlete alatt a múlt év október hó 2-án meglámádták Vég Lajos és Varga Sándor nevű társaikat. Az eset 1910. évi október hó 2-án történt. Csuka Zsiga, Kalmár Imre, Csizsár Lajos, Gyöngyösi József és Tóth Pál. Az összetűzésre az adott okot, hogy Csukát már régen pofon verte Vég Lajos és évek múltán jutott eszébe, hogy a pofont meg kell torolni. A sértett legényeket kegyetlenül elverték Csukáék. A törvényszék Csukát 4 havi, Kalmár Imrét és Csizsár Lajost 2-2 havi, Gyöngyösi Józsefet és Tóth Pált 14-14 napi fogházra ítélte.

§ **Betörés.** Szoboszlai Károly műszerés segéd ez év április havában elhatározta, hogy feltöri gazdája, a Rosenberg és Hammer cég műhelyét. Végre is hajtotta a tervezett betörést, amely alkalommal különféle dolgokat ellopt. A debreceni törvényszék a betörő legényt 3 havi fogházra ítélte. Az ítéletben Szoboszlai megnyugodott.

§ **A részeg bántalmazói.** Farkas Mihály Csapó-utcai korcsmáros és fia ez év január havában kegyetlenül bántak el Boldizsár József nevű emberrel, aki berugott náluk s mikor fizetésre került a sor ezt megtagadta. Boldizsár Józsefet az utcán megverték Farkasék. A törvényszék a brutális korcsmáros 2 havi fogházra ítélte, kiskorú fiát pedig megdorgálta.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 1.

Az árak 50 kilogramonként

buza máj.	11.12—11.14.
buza okt.	11.09—09.10.
rozsa máj.	7.78—
rozsa okt.	6.63—6.61.
Tengeri juli. 1911.	6.72—
Tengeri aug. 1911.	

Ertéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 643.25
Magyar hitelrészvény 817.50.

Ingtalanok forgalma.

Békési István és neje veszik a debreceni 3222 sz. tjkvben foglalt 418 négyszögöl Ujkerti szőlőt Bartha Istvánnétól 5600 koronáért.

Hevesi János veszi a debreceni 165 sz. tjkvben foglalt Lorántfi-utca 132. sz. házat Neu Ernőtől 30,000 kor.

Varga Lajosné Kovács Zsófia veszi a debreceni 4461 sz. tjkvben foglalt 325 négyszögöl

majorsági földet a debreceni izraelita szent egylettől 2600 kor.

Geréby Pál veszi a debreceni 4476 sz. tjkvben foglalt 12 hold majorsági földet Bilkei Kövesdi Imrétől 45000 kor.

Geréby Pál veszi a debreceni 751 és 4010 sz. tjkvben foglalt 2-2 hold majorsági földet Szántó Győző és dr. Kemény Viktortól 51200 kor.

Kühne Mezőgazdasági gépgyár r. t. veszi a debreceni 11275 sz. tjkvben foglalt Deák Ferenc-utca 4. sz. házat Derzsi Irma és társaitól 80000 kor.

Szolnoki Imréné Fodor Juliánna veszi a debreceni 11263 sz. tjkvben foglalt 300 négyszögöl ujosztású földet Geréby Páltól 1300 koronáért.

Gáspár Mihály és neje Papp Ágnes veszi a debreceni 3913 sz. tjkvben foglalt 350 négyszögöl Homokkerti szőlőt Szilágyi József és neje Bak Juliánnától 3200 koronáért.

Gombos István és neje Ecsedi Erzsébet veszik a debreceni 1497. sz. tjkvben foglalt 2 hold 191 négyszögöl ujosztású földet Bakóczi Istvántól 1500 koronáért.

Ij. Deák István veszi a debreceni 5692. sz. tjkvben foglalt Rákóczi utca 44. sz. házat Rácz Gézáttól 30000 koronáért.

Tomdi Sándor és neje Pásztor Emília veszik a debreceni 9771. sz. tjkvben foglalt 146 négyszögöl újföldet Gacsardi József és neje Papp Erzsébettől 1400 koronáért.

Böszörményi Pálné Vásári Zsuzsánna veszi a debreceni 1497. sz. tjkvben foglalt 2 hold 191 négyszögöl ujosztású földet Gombos István és neje Ecsedi Erzsébettől 2000 koronáért.

Sánta Ferenc veszi a debreceni 7221. sz. tjkvben foglalt 668. négyszögöl Sestakerti szőlőt Szenes Jánosné Bartk Emától 17500 koronáért.

Kocsis József és neje Ary Ilona veszik a debreceni 10259 sz. tjkvben foglalt 300 négyszögöl ujosztású földet Kovács Juliánna és társaitól 5600 koronáért.

Fuksz János és társai veszik a debreceni 908. sz. tjkvben foglalt Agárd utca 17. sz. házat Varga Ferencné Nagy Zsuzsánna és társaitól 11600 koronáért.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

Miért nem engeditek, hogy erős meggyőződésképpen egész szíveteket foglalja el azon érzés, mely már is világos sejtélemként lappang? — e szavakkal fordult a körülötte állókhoz, komoly, megilletődött hangon. Az én erős hitem az, hogy Popsár József az egész dologban ártatlan.

Mindnyájan ismerjük Popsár Józsefet. En ugyan legjobban ismerem őt mindnyájatoknál, mert az én elmém legmesszibbre láthat visszafelé e faluban, de nem kell itt a magam meggyőződését reátok tukmálni.

Seuki sincsen közöletek, aki valaha rosszat tapasztalt vagy látott volna.

Az ilyen ember pedig nem szennyezi be becsületét olyan ocsmány bűnnel, mint a minő ráakarnak sütni.

— De a látszat mégis ellene bizonyít, — figyelmezteté az egyik, aggódó kifejezéssel.

— Az igaz, a látszat ellene bizonyít, — vevé fel újra beszédét az öreg — és én nem akarom őt tisztára mosni, ámbar magamban érzem, hogy ártatlan.

De nem mondom, hogy az, mert az árvák pénze elveszett és ha ő nem vette ki, hát másra kell ráfogni.

E tett pedig olyan, hogy még gyanunak is borzasztó. Jó, tegyük fel tehát, hogy ő a tettes, ha már őt érte a szerencsétlenség, de akkor is a mi helységünkbeli gazdája ő, községünk tős törzsökös tagja, akinek becsülete a mi becsületünkkel össze van forrva, azért tehát ne hagyjuk a szennyet olyan könnyedén rajta száradni, hanem kövessük belső sejtelmünket és tegyünk, amit tehetünk, hogy a világ előtt megtisztsuk.

— Es mit tegyünk, — kérdék a fajú előbbkelői.

— Ha a vármegye elébe engedjük őt jutni, el van veszve. Ott nem a szívbéli meggyőződés, hanem a hajthatatlan törvény szeriöt tesznek igazságot, a törvény pedig azt mondja, hogy az a bűnös, aki a gyanutól nem tudja magát megtisztítani, a gyanu pedig Popsár József fekszik. Ott aztán addig faggatják, nyaggatják majd, míg azt vallja, a mit a szájába adnak. Nem tudjátok ti, mi a tiszta embernek a rab név! Sokat tesz a név!

Ismertem egy katonát, aki csak azért jutott akasztófára, mert a kapitány azt találta neki mondani, hogy nem fog becsületes halállal kimenni. Pedig mikor a reggeli mentte került, a tegyamborabb fiu volt.

— Ugy van, amely kuflyának veszett hírét költik, el kell annak veszni! — erősíté az egyik.

— De hogyan szabadítsuk ki, mikor a vármegye már reá tette a kezét? — kérdé egy másik.

— Épen ez az, amiért veletek beszélni akarok. Mind addig, amíg a mi helységünkben van, még nem rab; csak ugy házi árestom az egész. Akár a maga házában van, akár a helység házában. Nem nagy sor az egész! De ha innen elhurcolják, bátran holt hírét költethetjük, soha sem látjuk többé, mert akkor el van veszve.

— Mi tevők legyünk? — kérdé újra az előbbkelők növekedő aggodalommal.

— Verjük szét a pandurokat! — kiáltá egy a csoportból, tubuzgó jóakarattal.

— Te veled nem beszélek, Gáde Imre! Elmehetsz, ahonnan jöttél. Aki csak ki is tudja mondani azt a szót, hogy a törvényre kezét emel, azzal én nem állok szóba, — mondá arra az öreg, kezével a szőlőre mutatva, ki elszágyelében mélyen aláhuzakodott társai mögött, hogy az öreg meg ne lássa. Ezt aztán a csoporthoz fordulva, ekként folytató. — Aztán még a helység becsülete is parancsolja, hogy ne engedjünk egy gazdát bűnös rabkép innen elhurcolni. Mióta eszemben vagyok, ilyen dolog nem történt nálunk.

— Soha! Soha! — kiáltá egyhangulag a csoport.

— Azért tehát mindegyikünknek külön-külön kötelessége elhárítani magunkról a csufuságot; mert örökre meg vagyunk bélyegezve, egytől-egyig a világ cégerei leszünk, ha e gyalázatot rólunk le nem töröljük, — folytatá az öreg növekedő buzgósággal.

— Mind iyaz, amit Galambos bácsi beszélt; de a módját is adja elő, — kiáltá erre az egyik türelmetlenül.

Folytatjuk.

Szerkesztői üzenet.

B. M. Debrecen. A tegnapi megállapodásunk szerinti ügyet e számban nem intézhetem el. Kérem, szíveskedjék hozzám még egyszer elfáradni.

Telefon
445.**Mit árul**Telefon
445.**KLÁR ANDOR Debreczen**
áru és műszaki osztálya.**Gazdáknak:**

Csépléshez, gőzekéhez elsőrangú egeresforgácskúti, egercsehi, porosz-sziléziai karwini szenet, kokszot. Építéshez meszet, cementet. Továbbá műtrágyát, gépolajat, manillazsineget, zsákot, ponyvát, gazdasági gépeket, motorokat és nyersolajat.

Gyárosoknak:

Kartelen kívüli egeresforgácskúti és egercsehi szenet évi kötésre igen előnyös árban. Gépolajat, műszaki cikkeket, külföldi szenet, kokszot, faszinet nyersolajat, antracitot, motorokat, gőzgépeket, teljes gyári és malomberendezéseket.

Építéseknek:

Elsőrangú, kizárólag fával égetett saját termelésű ésdi meszet, kiváló minőségű selypi portland- és románcementet, kicsinyben és nagyban oltott meszet, habarcsot, mindezt az építés helyszínére szállítva is.

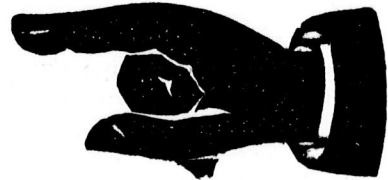
Szén-, Mész- és**Cement kereskedőknek:**

Elsőrendű darabos meszet, selypi portland- és vulkánrománcementet. Bel- és külföldi darabos szenet, kokszot, faszinet.

Bankosztálya:

elsőrangú összeköttetései folytán **gyorsan és eredményesen** lebonyolít

**Kölcsönügyleteket,
Financirozásokat,
Alapításokat,
Birtok- és erdőügyleteket és
mindenféle bankügyletet.**

Számos elismerő levél tanúsítja a cég megbízhatóságát és lojalitását. **Kérek minél számosabb megbízatást!**

Honi ipar!

Telefon
691.

Turul
Cipő

elismert
legjobb, legelegánsabb és legolcsóbb
hazai gyártmány.

Turul Cipőgyár r.-t.
Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára.
Fiókraktár: **DEBRECZEN.**

Piac-utca 48. sz.Szent Anna-utca
sarkán.

130 saját kül- és belföldi fiókraktár.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

18.000 pár heti gyártás.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

Szöllőoltványok 2 éves gyökeresoltványok I-ső osztály szokványminőségben, nagy mennyiség és választékban szállít Reitter József szőlőoltványtelep tulajdonos Lovrin. Árjegyzék ingyen és bermentve.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bermentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Ákáczzelőkárót, 1. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a Hosszupályai-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályai (Bihar.-m.)

Eladó tanya 16 nyilas fekete föld, a debreczeni határban Elep-Álomzugba. Czim a kiadóban.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piacutca 12.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmasternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyu üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Feltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petroszény, Deák-bánya.

Előpatak

gyógyfürdő

kiváló jó eredménnyel használható a **gyomor-, vese-, hóag- és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépbajoknál, köszvény és csuznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknél.** A nagyhirű előpataki **gyógyvizek** orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltárható kiegészítő gyógyszerzökkel (meleg és hidegfürdők, természetes szénssavas (nauheimi) fürdők, vízgyógyintézetű kezelés, masszázás, svéd torna d'átikus étrend) **rendkívül kedvező eredményt mutat fel.**

Fürdőidény **május 15-től szeptember 15-ig.** Vasuti állomás Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenediynak fele fizetendő, lakások 50% al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdus égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyszerköz háznál is használható és **üdítő kellemes ital,** tisztán vagy borral vegyítve nagy kedveltségnek örvend, itthon és a külföldön évenként egymillió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely: Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában **felülmulthatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,** továbbá minden meghülés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csuz, ischiás, izületi lob** és **zsáhaban** szenvedők, végül **fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

Kapható városunkban a következő üzleteknél: **BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ,** gyógyszerészeknél, **KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ** és **BÉLA, NAGY ANDRÁS** kereskedő uraknál, **Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS** gyógyszerészében. Földesen: **WEISZ MIKSA** kereskedésében. **1-20, 2- és 2-50 koronás üvegekben.**

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos** és **Borovszky K. Budapest II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

4488 - 8390/1911. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közönsége, a kórház telepén létesítendő barak építési és az elmebetegék épülete bővítési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenyt hirdet.

A teljesítendő munkák a következők

Föld, köműves, elhelyező beton, ács, bádogos, asztalos, lakatos, üveges és mázólo, tetőfedő és kályhás munkák.

Ajánlat tehető minden munkára együttesen, vagy munkanemenként külön-külön, de csakis a Debreczen sz. kir. város által kiadott ajánlati és költségvetési űrlapokon, melyek a városi mérnöki hivatalban (Simonffy-utca 2/b) munkanemenként 20 fillérért megszerezhetők.

Ugyancsak a mérnöki hivatalban a terv, az általános és részletes feltételek naponta 8-1 óráig megtekinthetők.

Az ajánlatok lepecsételt borítékban „Ajánlat a közkórházi barak és e mebetegék épülete bővítési munkájára“ felirással ellátva Debreczen sz. kir. város Polgármesteri hivatalban **1911. évi június hó 23. d. e. 10 órájáig** adhatók be s ugyanazon nap d. e. 11 órakor a városház könyvtárszobájában nyilvánosan bontatnak fel.

Később érkezett, vagy a feltételeknek meg nem felelő, bánatpénzzel el nem látott, távirati és utó ajánlat figyelembe nem vétetnek. Az ajánlat beadása előtt tartoznak ajánlattevők az ajánlati összeg 5 százalékának megfelelő bánatpénzt a város házipénztárába letenni s erről szóló elismervényt az ajánlathoz csatolni.

Ajánlattevők ajánlataikkal végleges döntésig maradnak kötelezettségben.

A város fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkálatokat más uton biztosíthassa.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi május hó 22-én tartott ülésében.

Városi Tannács.

Rövid az éjszaka

mulassunk hát

a Széchenyi kávéházban,

mely teljesen ujonnan és kényelmesen

remdeztetett be.